

DONÀ KATA MANTERO

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 14ης Ιουλίου 1976 *

Στην υπόθεση 13/76,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του GIUDICE CONCILIATORE του ROVIGO προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ

Gaetano Donà

και

Mario Mantero

η έκδοση προδικαστικής απόφασης ως προς την ερμηνεία των άρθρων 7, 48 και 59 της Συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους R. Lecourt, πρόεδρο, H. Kutscher και A. O'Keefe, προέδρους τμήματος, J. Mertens de Wilmars, M. Sørensen, A. J. Mackenzie Stuart και F. Capotorti, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: A. Trabucchi

γραμματέας: A. Van Houtte

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Σκεπτικό

- 1 Με Διάταξη της 7ης Φεβρουαρίου 1976, που περιήλθε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 13 Φεβρουαρίου 1976, ο GIUDICE CONCILIATORE του ROVIGO υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, διάφορα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 7, 48 και 59 της Συνθήκης.
- 2 Με τα δύο πρώτα ερωτήματα ερωτάται αν τα άρθρα 7, 48 και 59 της Συνθήκης αναγνωρίζουν σ' όλους τους υπηκόους των κρατών μελών της Κοινότητας το δικαίωμα να παρέχουν υπηρεσίες σε οποιοδήποτε τόπο της Κοινότητας και, ειδικότερα, αν οι ποδοσφαιριστές έχουν και αυτοί το δικαίωμα αυτό, στην περίπτωση που παρέχουν υπηρεσίες επαγγελματικού χαρακτήρα.
- 3 Με το τρίτο ερώτημα, που υποβάλλεται για την περίπτωση καταφατικής απάντησης στα δύο πρώτα, το Δικαστήριο καλείται να κρίνει αν το εν λόγω δικαίωμα μπορεί να προβληθεί και για να μην εφαρμοστούν αντίθετοι κανόνες που έχει θεσπίσει αθλητική ομοσπονδία, αρμόδια να ρυθμίζει τα του ποδοσφαίρου στο έδαφος κράτους μέλους.
- 4 Τέλος, το τέταρτο ερώτημα που υποβάλλεται για την περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στα τρία πρώτα, το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί ως προς το ζήτημα αν το εν λόγω δικαίωμα μπορεί να προβληθεί άμεσα ενώπιον των εθνικών δικαστηρίων και αν τα τελευταία έχουν την υποχρέωση να το προστατεύσουν.
- 5 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ δύο ιταλών υπηκόων που διαφωνούν ως προς το αν συμβιβάζονται με τα προαναφερθέντα άρθρα της Συνθήκης ορισμένες διατάξεις του «οργανικού κανονισμού της ιταλικής ομοσπονδίας ποδοσφαίρου» σύμφωνα με τις οποίες, μόνο οι παίκτες που είναι εγγεγραμμένοι σ' αυτή την ομοσπονδία μπορούν να συμμετέχουν σε συναντήσεις ως επαγγελματίες ή ημιεπαγγελματίες, ενώ η εγγραφή υπ' αυτή την ιδιότητα επιτρέπεται κατ' αρχή μόνο στους παίκτες ιταλικής ιθαγένειας.
- 6 1) Σύμφωνα με το άρθρο 7 της Συνθήκης, εντός του πεδίου εφαρμογής της, απαγορεύεται κάθε διάκριση λόγω ιθαγενείας.

Εφαρμογή του κανόνα αυτού συνιστούν, όσον αφορά τους μισθωτούς εργαζομένους και τους παρέχοντες υπηρεσίες, τα άρθρα 48 ως 51 και 59 ως 66 της Συν-

θήκης αντιστοίχως, καθώς και οι πράξεις των κοινοτικών οργάνων που έχουν εκδοθεί βάσει αυτών των διατάξεων.

- 7 Όσον αφορά ειδικότερα τους εργαζόμενους, το άρθρο 48 ορίζει ότι η ελεύθερη κυκλοφορία συνεπάγεται την κατάργηση κάθε διακρίσεως λόγω ιθαγενείας μεταξύ των εργαζομένων των κρατών μελών όσον αφορά την απασχόληση, την αμοιβή και τους άλλους όρους εργασίας.
- 8 Σύμφωνα με το άρθρο 1 του κανονισμού 1612/68 του Συμβουλίου, της 15ης Οκτωβρίου 1968, περί της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων στο εσωτερικό της Κοινότητας (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 33), κάθε υπήκοος κράτους μέλους, ανεξαρτήτως του τόπου διαμονής, έχει «το δικαίωμα να αναλαμβάνει μισθωτή δραστηριότητα και να την ασκεί στην επικράτεια άλλου κράτους μέλους».
- 9 Στον τομέα της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών εντός της Κοινότητας, το άρθρο 59 ορίζει ότι οι σχετικοί περιορισμοί καταργούνται όσον αφορά τους υπηκόους των κρατών μελών που είναι εγκατεστημένοι σε κράτος της Κοινότητας άλλο από εκείνο του αποδέκτου της παροχής.
- 10 Δυνάμει του άρθρου 60, τρίτη παράγραφος, εκείνος που παρέχει υπηρεσία μπορεί για την εκτέλεσή της να ασκήσει προσωρινά τη δραστηριότητά του στο κράτος όπου παρέχεται η υπηρεσία με τους ίδιους όρους που το κράτος αυτό επιβάλλει στους δικούς του υπηκόους.
- 11 Από τα στοιχεία αυτά προκύπτει ότι κάθε εθνική διάταξη που επιτρέπει μόνο στους υπηκόους ενός κράτους μέλους την άσκηση δραστηριότητας, η οποία εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής των άρθρων 48 ως 51 ή 59 έως 66 της Συνθήκης, είναι ασυμβίβαστη προς το κοινοτικό δίκαιο.
- 12 2) Λαμβανομένων υπόψη των στόχων της Κοινότητας, ο αθλητισμός εμπίπτει στο κοινοτικό δίκαιο εφόσον αποτελεί οικονομική δραστηριότητα κατά την έννοια του άρθρου 2 της Συνθήκης.

Αυτό ισχύει για τη δραστηριότητα των επαγγελματιών ή ημιεπαγγελματιών ποδοσφαιριστών οι οποίοι ασκούν μισθωτή δραστηριότητα ή αμείβονται για την παροχή υπηρεσιών.

- 13 Αν λοιπόν οι ποδοσφαιριστές αυτοί έχουν την ιθαγένεια κράτους μέλους, απολαύουν, σε όλα τα άλλα κράτη μέλη, των διατάξεων του κοινοτικού δικαίου περί ελεύθερης κυκλοφορίας των προσώπων και των υπηρεσιών.

- 14 Οι διατάξεις όμως αυτές δεν αντιτίθενται στη ρύθμιση ή στην πρακτική δύναμη της οποίας αποκλείονται οι αλλοδαποί παίκτες από τη συμμετοχή σε ορισμένες συναντήσεις για λόγους μη οικονομικής φύσεως που αφορούν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα και το ειδικό πλαίσιο των συναντήσεων αυτών και επομένως ενδιαφέρουν αποκλειστικά το άθλημα αυτό καθαυτό, όπως συμβαίνει λόγω χά- ρη με τις συναντήσεις μεταξύ εθνικών ομάδων διαφόρων χωρών.
- 15 Πάντως ο περιορισμός αυτός του πεδίου εφαρμογής των εν λόγω διατάξεων δεν πρέπει να υπερβαίνει τον ίδιο του το σκοπό.
- 16 Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να αξιολογήσει, κατά την έννοια των προη- γουμένων σκέψεων, την επίδικη ενώπιόν του δραστηριότητα.
- 17 3) Όπως έκρινε το Δικαστήριο με την απόφαση της 12ης Δεκεμβρίου 1974 στην υπόθεση WALRAVE (36/74, RACC. 1974, σ. 1405), η απαγόρευση των διακρίσεων λόγω ιθαγενείας ισχύει όχι μόνο έναντι της δράσεως της δημόσιας αρχής, αλλά και έναντι των διατάξεων άλλης φύσεως οι οποίες σκοπούν να ρυθμίσουν, συλ- λογικά, τη μισθωτή εργασία και την παροχή υπηρεσιών.
- 18 Άρα, δεδομένου ότι οι διατάξεις των άρθρων 7, 48 και 59 της Συνθήκης έχουν επιτακτικό χαρακτήρα, πρέπει να λαμβάνονται υπόψη από τα εθνικά δικαστήρια κατά την εκτίμηση του κύρους ή των αποτελεσμάτων των διατάξεων που περι- λαμβάνονται στους κανονισμούς των αθλητικών οργανώσεων.
- 19 Επομένως, στα υποβληθέντα ερωτήματα αρμόζει η απάντηση ότι δεν συμβιβά- ζεται προς τα άρθρα 7 και, ενδεχομένως, 48 ως 51 ή 59 ως 66 της Συνθήκης η εθνική ρύθμιση ή πρακτική, ακόμα και αν έχει θεσπιστεί από αθλητική οργάνω- ση, η οποία παρέχει μόνο στους υπηκόους του συγκεκριμένου κράτους μέλους το δικαίωμα να συμμετέχουν ως επαγγελματίες ή ημιεπαγγελματίες ποδοσφαι- ριστές σε ποδοσφαιρικές συναντήσεις, εκτός αν πρόκειται για ρύθμιση ή πρα- κτική που αποκλείει τη συμμετοχή αλλοδαπών από ορισμένες συναντήσεις για λόγους μη οικονομικής φύσεως που αφορούν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα και το ειδικό πλαίσιο των συναντήσεων αυτών και επομένως ενδιαφέρουν αποκλειστι- κά το άθλημα αυτό καθαυτό.
- 20 4) Όπως έκρινε το Δικαστήριο με τις αποφάσεις της 4ης Δεκεμβρίου 1974 στην υπόθεση VAN DUYN (41/74, RACC. 1974, σ. 1337) και της 3ης Δεκεμβρίου 1974 στην υπόθεση VAN BINSBERGEN (RACC. 1974, σ. 1299), αντιστοίχως, τα άρθρα 48 αφενός και 59, πρώτη παράγραφος και 60, τρίτη παράγραφος της Συνθήκης αφετέρου — οι δύο τελευταίες διατάξεις πάντως εφόσον σκοπούν στην κατάρ- ρηση κάθε διακρίσεως εις βάρος του παρέχοντος υπηρεσίες λόγω της ιθαγένει-

άς του ή λόγω του γεγονότος ότι διαμένει σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος όπου παρέχεται η υπηρεσία — έχουν άμεσο αποτέλεσμα στις έννομες τάξεις των κρατών μελών και παρέχουν στα άτομα δικαιώματα τα οποία οφείλουν να προστατεύουν τα εθνικά δικαστήρια.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε με Διάταξη της 7ης Φεβρουαρίου 1976 ο GIUDICE CONCILIATORE του ROVIGO, αποφαινεται:

- 1) Δεν συμβιβάζεται προς τα άρθρα 7 και, ενδεχομένως, 48 ως 51 ή 59 ως 66 της Συνθήκης η εθνική ρύθμιση ή πρακτική, ακόμα και αν έχει θεσπιστεί από αθλητική οργάνωση, η οποία παρέχει μόνο στους υπηκόους του συγκεκριμένου κράτους μέλους το δικαίωμα να συμμετέχουν ως επαγγελματίες ή ημιεπαγγελματίες ποδοσφαιριστές σε ποδοσφαιρικές συναντήσεις, εκτός αν πρόκειται για ρύθμιση ή πρακτική που αποκλείει τη συμμετοχή αλλοδαπών από ορισμένες συναντήσεις για λόγους μη οικονομικής φύσεως που αφορούν τον ιδιαίτερο χαρακτήρα και το ειδικό πλαίσιο των συναντήσεων αυτών και επομένως ενδιαφέρουν αποκλειστικά το άθλημα αυτό καθαυτό.
- 2) Τα άρθρα 48 αφενός και 59, πρώτη παράγραφος και 60, τρίτη παράγραφος της Συνθήκης αφετέρου — οι δύο τελευταίες διατάξεις πάντως εφόσον σκοπούν στην κατάργηση κάθε διακρίσεως εις βάρος του παρέχοντος υπηρεσίες λόγω της ιθαγένειάς του ή λόγω του γεγονότος ότι διαμένει σε κράτος μέλος άλλο από το κράτος όπου παρέχεται η υπηρεσία — έχουν άμεσο αποτέλεσμα στις έννομες τάξεις των κρατών μελών και παρέχουν στα άτομα δικαιώματα τα οποία οφείλουν να προστατεύουν τα εθνικά δικαστήρια.

Κρίθηκε από το Δικαστήριο στο Λουξεμβούργο στις 14 Ιουλίου 1976.

Lecourt

Kutscher

O'Keefe

Mertens de Wilmars

Sørensen

Mackenzie Stuart

Capotorti

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 14 Ιουλίου 1976.

Ο γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
R. Lecourt